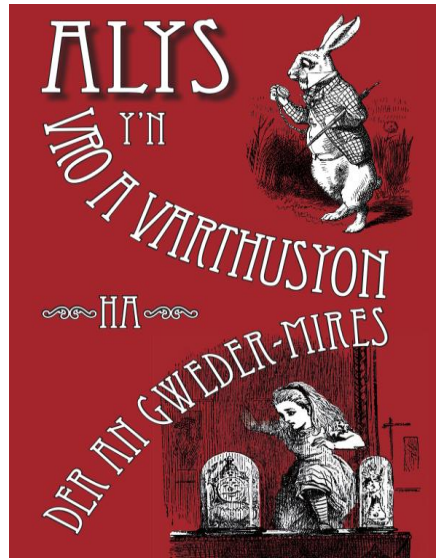
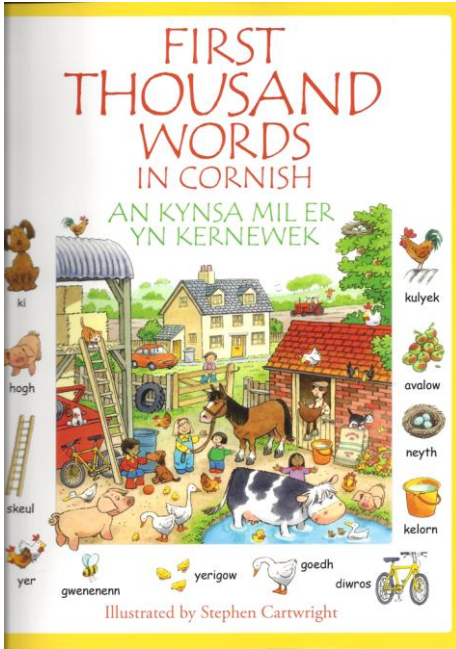

An © 2014 Gannas

Lyvrow Nowydh

An Gannas niver 452
mis-Est 2014 dyllys
gans © Kowethas an
Yeth Kernewek ISSN
1469 705X

Tressa dyllans 'Kynsa Mil Er' yn Kernewek re beu dyllys gans Kesva an Taves Kernewek hag yn KK hag y'n FSS.

Lyvrow Alys gans Lewis Carroll nowydh treyls dhe Gernewek gans Tony Hak.

<p>Garth Men bardhonek gans John Prowse</p>
--

Kepar ha hen bennow-boel, radell a rowan
A strol an le, brith gans felspar, kanndir, mika.
Garan an garth a ankor kepar ha gwern
A-ugh an avon gevryllys dhe do an krow.
Ow ewnter, sedher downvor yn botas dur
Ha dewweder dowr, a balvala y fordh
Yn neb bys keynvoryek a skeusow,
A furvow godewl ha kowrek, a wolow ledrek.
Y ragvregh ow hwedhi kepar ha'n huni dhe worour komik,
Y dhorn gans genn, hos-troesek yn gwias a vyskennow¹.
Y vorthol, yn-dann herdhya yn asper,
A grakkyas an golow dydh,
Dannvon tanbellennow men ow nija
A-dhiworth y gonna-vregh.

War gebrow bras, hor'bennow growan,
Skorys gans terder, a worwedh,
Kyfyon treghys, shapys yn harow kyns an velin:
Jynnow-omsettyans ow kronkyas an androw.
Madra, linas ha tavol a benn-dropp y'n poethter.
Delenn-owr rag salmow a derlenter dre wiasow kevnis y'n krow,
Dorn teythyek ow nivera tremenysi deythyek.

Ow thas-gwynn, korr kowrek, a gowa brys hornek,
Halya kerregi a-dreus an karn, hag, yn jentyl,
Aga shapya dhe skoesow, pennow daras, bedhow men.
My a'n gwel, treweythyow, re siansek dres eghenn,
Avel Donatello trevesik. Hwarthus!
Mes hwath, an kethsam myster yw, dell grysav,
Marnas devnydh gorth yw growan Kastellek,
Le gostydh es marbel leven a Carrara².

<p>Lyther dhe Stenador gans Tim Saunders: Niver 12</p>

Mar resev an Stenadoryon an kynnik ma, y hwra Charl Fulup Arthur Jori Saxe-Coburg-Gotha-Wettin hedhi poran y'n pols na gans bones Gwalader. Ott payn kynsa arghguhuhans, sev esowi an treuspasser a'y soedh. Dre henna ytho, y fydh esowys an Mester Saxe-Coburg-Gotha-Wettin a bub gwayn ha prow a vern dhe'n Kemmyn. Ha wor'tiwedh y fydh difennys rag synsi soedh, privlach, gwir, gwayn po prow vyth yn kever pow po pobel Kernow. Dhe hemma oll y fydh strothys payn arghguhuhans.

Unn govynn ytho yn Bywnas Merysaek yw 'Pandir yw dha gerth y'n pow ma?' An gorthyp y'n eur ma gans C. F. A. J. Saxe-Coburg-Gotha-Wettin yw 'An kerth yn res dhymm gans ewn

¹ *byskennow, finger stalls*

² *Carrara yw tyller yn Itali le may kevir mengleudh marbel gwynn*

laghys Kernow.' Ken y fydh an gorthyp wosa resevans an arghguhudhans: 'Kerth vyth.' Gans an bobel y fydh an kerth na a-nowydh.

Dever a vydh war agan Senedh, y-dann gevarwoedhans agan Konsel Raglewya, gorra ordyr gwell war agan korf-laghys ha war agan fondyansow. Y fydh edhomm a restra etholow rag nowydhhe an Senedh. Y fydh res settya gweythrisyow gwiw rag dewis, soedha, ha stallya Gwalader. Res hag edhomm a vydh a ewn wonis an Kemmyn dhe les ha budh an bobel efan. Yn kever an materyow ma ny lavarav namoy. Na fors fatell vo, ny hwervydh kemmys hag onan anedha heb kemmeres an kammennow re dhaskrifis a-ughos. Yn unn waytya dell welydh ow hynnigow vy ha'w husul dhe vas, a Stenador, ha dell vynyndh aga gorra a-rag an Stenadoryon erell,

Yth ov dha Oberwas lel,

Bardh Werin

diwedh an lytherow

**Truth Gell
derivys gans Pat Parkins**

Kevrinyow a druthow gell a yll treusvywa yn avonyow kernewek mostys gans atal gwenonek.

Dell wodhon ni oll, Kernow a's teves istori hir a hwelyow dres lies kansblydhen. Unn sywyans a hemma y'n dydhyow ma yw bos lies avon ha gover yn ogas dhe valyow koth mostys ha defolys gans atal gwenonek. An avon Heyl yw onan anedha.

Dowr stronkys yw yeen nowodhow rag puskes eus trigys ynni, yn arbennik an truth gell (*salmo trutta* y hanow Latinek). Mes marthys dhe dherivas, truthow y'n Heyl, yn despit dhe nivelyow gwenonek a gober, zynk, nikel ha kadmium y'n dowr, a bes bywa yn yeghes da. Fatell yllons i gul henna?

Godhonydhyon a-dhiworth Pennskol Karesk re vusuras myns an peswar alkan ma yn diwloneth hag avi truthow a-dhiworth an Heyl. I a gavas bos an nivelyow liesrivys; 19 gweyth ughella yn loneth ha 34 gweyth ughella yn avi ages nivelyow yn truthow kemmerys a-dhiworth avonyow glan.

Y tal dhe'n puskes na bos marow! Mes yma kevrin kudhys yn gennynnow truthow an Heyl. Nebes gennynnow a yll gwruthyl protein³ ha toksinow⁴ kymygennek a dhivywha⁵ an gwenenyow, ma na vo venimys an puskes.

A-dreus an Norvys, y kevir an kethsam kudynn rag puskes trigys yn dowr stronkys. Poesek yw konvedhes fatell wrug truthow y'n Heyl omgerdhes rag treusvywa. Y tallathsons tamm ha tamm yn termyn eus passys, ha'n Heyl a dheuth ha bos moy ha moy mostys, po yw hemma chanj nowyttha? Res yw dhe'n wodhonydhyon oberi pella kyns konvedhes oll an hwedhel.

Pur arbennik yw truthow Heyl: mar

³ **protein**, *protein* (Kembrek ha Bretonek 'protein')

⁴ **toksin**, *toxin* (Kembrek 'toctsin', Bretonek 'pistrienn'); hanow gwann **toksinek**

⁵ **divywha**, *to deactivate* (di+²byw+he)

ny's gwithyn gans rach, martesen i a wra mos dhe-ves po merwel. Yma edhomm dhyn konvedhes, rag difres agan avonyow ha'n kroaduryon trigys ynna.

An erthygel ma a veu kemmerys a-dhiworth derivadow 'Secrets of Cornwall's metal-tolerant trout' yn Planet Earth, Gwenton 2014, dyllys gans NERC (Natural Environment Research Council/Konsel Hwithrans an Kyrghynnedh Naturel), skrifys gans Dr Eduarda Santos ha Dr Tamsyn Uren Webster, Pennskol Karesk, ha derivys omma gans aga hummyas ha gweres kuv.

Truth gell *Salmo trutta*

Ynys Pedrevan
derivys gans Lilian James

Lilian a ros areth yn 2005 a-dro dhe Mary Phillips Watson, selys war lyver henwys *Lizard Island* (Ynys Pedrevan) gans Jillian Robertson. An hwedhel ma re beu treyls yn Kernewek gans Lilian ha'gan towl yw dyllo an keth istori avel kevres dres an misyow a syw.

An Ynys Diwethha

Pella ha pella i a besyas dhe ynys arall dhe beswar po pypm milder dhe-ves. I a dennas an tank dhe'n vorlann hag ena i eth rag hwilas dowr. Soweth! Nyns esa banna mann a dhowr fresk!

Gans govenek yn y golonn Ah Sam a balas toll yn tewes rag kreuni dowr mar teffa glaw.

Gans hy frederow ha fowt a nerth, Mary a besya skrifra yn hy dydhlyver bys y'n unnegves a vis Hedra pan hedhis an bluvenn blomm bys vykken.

Hy hovadh diwethha, ha pur drist, a veu skrifys: 'Nyns eus glaw. Yma Ah Sam ogas dhe vernans. Nyns esow vy yn poynt da mann. Nyns eus dowr. Ogas dhe vernans gans syghes.'

(Hag yn hy folsyow diwethha ha Mary ow synsi dh'y bronn hy baban ow merwel hi a welas skorrennow an wydhenn figys ystynnys yn-mes rag hy hemmeres dhe wel a vleujennow an gog yn Kernow.)

Dew dhydh a-wosa y hwrug glaw ha korf Mary ha'y baban hwath y'n tank lenwys gans dowr, ha korf Ah Sam y'n tewes.

Lyther a Alban
a-dhiworth Yowann Byghan
(agan kesskrifer arbennik albanek)

**An Referendum 3:
Daldraow an Kaskyrgh**

An govynn a-rag tus Alban neb hwegh seythun alemma yw sempel lowr: 'A dalvia bos Alban kenedhel anserghek?' Rag brassa niver an Wydhelegoryon omma, yth yw sempel lowr an gorthyp ynwedh: 'Bu chòir ' (leverys *bou-ghorr*, ger rag ger, 'Y talvia.') Ha rag niver Albanyon erell hag usi owth omynkressya pub seythun, yth yw 'Bu chòir ' po Yes aga gorthyp

ynwedh.

Mes moy komplek yw daldraow an kaskyrgh, ha pals yw aga niver. Nyns eus spas lowr omma rag gul namoy ages aga linenna gans notennow pur verr.

Ordachadh an Iomairt (Ordenans an Kaskyrgh): *Yes Scotland* yw ordener soedhek an kaskyrgh a-barth anserghogeth, ha *Better Together* (Gwell War-barth) yw ordener soedhek an kaskyrgh er hy bynn. Dhe bup bagas-ordener ma yma kummyas spena bys dhe £1.5 milvil, ha dhe bup parti politek soedhek finwethow erell. An governans albanek a dhellos lyver euthyk bras (neb 650 y folennow) abarth anserghogeth⁶, mes ny ylli (po ny vynna) *Better Together* gorthybi y'n keth maner. Yma lemmyn ynwedh movyans an werin henwys yn-sempel *Yes* (yn le *Yes Scotland*), na ny yllir rekna spenans an bagas ma. Yn gwiryonedh, nyns yw unn bagas: yth

yw lies bagas, hag ymons i ow tardha yn-rag pub dydh oll gans toeth sowdhanek:

Mums for Yes,
Cabbies for Yes,
Dugs (keun) for Yes,
Academics for Yes,
Asians for Yes,
Grannies4Indy,
Women for Independence,
Labour for Independence,
Business for Scotland,
Forces of Darkness for Indy,
Californians for Indy,

hag erell, ogas heb lett. An Kaskyrgh *Yes* re dheuth ha bos movyans rydh ha digabester an werin.

Nàiseantachachd (Kenedhlogeth):

'Treveth usadow' yn Alban yw kynsa pennrewl an genedhlogeth, na fors py bro, py agh, po py dalleth pynag a vo dhe'n burjes. Kales yn-hwir yw an dhaldra ma awos bos lies Alban trigys yn-mes Alban, na ny yllons votya. An governans *SNP* (*Scottish National Party*, an Parti Kenedhlek Albanek) a-lemmyn a vynn kommendya reythians wosa anserghogeth hag a wrussa ri kummyas rag hwilas kenedhlogeth dhe bup huni gans kar po gans kar-gwynn albanek ha dhe bup huni re beu trigys a-berth yn Alban nans yw deg blydhen po moy.

Rioghachadh (Myghternses):

Yma orth towl an *SNP* mentena rewl an Vygthernes Elizabeth (Nessa yn Pow Sows, Kynsa yn Alban) ha pesya avel esel Les an Kemmyn. Byttegyns, poblogethek yw lies huni y'n movyans anserghogethek.

Easbhaidh an Dheamocrasaidh

(Difygas Gwerinel):

Herwydh an Kaskyrgh *Yes* yma 'democratic deficit' po difygas

⁶ *Scotland's Future*, kavadow heb kost a www.scotland.gov.uk/publications

gwerinel yn Alban. Nans yw moy es deg blydhen warn ugens, governans an Ruvaneth Unys re beu dre vras gans parti na veu dewisyys gans gwerin an Alban. Hedhyw, David Mundell yw an unn esel albanek a'n Senedh Westminster hag yw negysydh an *Conservative and Unionist Party*. Dell leverir omma, 'Yma moy pandas ages *Tory MPs* dhyn.' (Yma dew banda dhe Vilva Dinedyn.)

An Eaconamaidh (An Erbysiedh):

Herwydh *Better Together*, y fia kales rag Alban anserghek mentena erbysiedh yagh heb gortos avel esel an RU. Herwydh Kaskyrgh *Yes*, yma *Better Together* orth agan arvedh avel 'too wee, too puir, too stupid' (re vyghan, re voghosek, re wokki) rag agan omrewla.

Airgead (Mona Kemmyn):

Herwydh pub parti an RU, ny vydh kummyas dhe Alban anserghek gul defnydh an peuns sterlyn. Herwydh an governans albanek, braslavar gwag yw hemma. Kyn fo tybyansow divers aberth y'n movyans *Yes*, da yw gans rann vrassa an bagas na degemmeres kommendyansow an *McCrone Report* (derivas gans Gavin McCrone, kyns penn-gusulyer dhe Soedhva an Alban). Yn medh McCrone: 'Ha my ow tybi bos fur rag Alban anserghek gortos gans an peuns sterlyn, wor'talleth dhe'n lyha, y fia kales martesen war an fordh hir, ha, rag gwaynya rydhses rag sywya hy folisis hy honan, y fydh res dhe Alban martesen wor'tiwedh devisya hy mona kemmyn hy honan.'

Sochair Shòisealta (Sewena Sosyel):

An *SNP* re gommendyas fardell polisis yn kever sewena sosyel hag yw kevahal dhe'n re na kevys yn Norgagh hag yn broyow nordek erell. Seulabrys yn Alban (konter dhe'n us yn Pow Sows, yn Kembra hag yn Kernow), adhyskans oll (a skol veythrin dhe bennskol) a gevir heb kost; ragsettyansow-medhek a gevir heb kost; yegheswith an henavogyon a gevir heb kost; rag pub huni 60 bloedh aga oes po ughella ha rag pub huni yw evredh y kevir treusporth poblek heb kost; hag erell.

Dion (Ammok):

An governans albanek a dhargan fors ammok (lu, morlu hag ayrllu) ow kostya neb £1.8 bilvil pub blydhen, lieskweyth le ages an £3.3 bilvil pes gans taloryon doll albanek dhe dowlargh-ammok an RU y'n vlydhen 2010/11. Kyns oll, ny via arvow nuklerek vyth oll yn Alban anserghek, ha meurgerys fest yn ta yw an ambos na, hwath gans tus usi erbynn anserghogeth. Kaskarm CND an Alban yw: *Alba – Chan e àite a th'ann airson armachd niùclasach* (Alban – nyns yw tyller rag arvow nuklerek).

Ballrachd an Aonadh Eòrpach

(Eseleth an Unyans Europek):

Better Together a dhargan dell via pur gales rag Alban dos ha bos esel. *Yes* a lever bos 60% an oyl europek ha 25% galladewder an nerth nowydhheansek europek yn Alban, hag y fia Alban esel pur wolkomm y'n unyans. Meurgerys fest yn ta yw sav poesedhek an governans *SNP* abarth an UE (konter dhe UKIP hag erell): gonedhogyon ha pyskadoryon albanek,

kyns oll yn a' Ghàidhealtachd (an Ugheldiryow ha'n Ynysow), a wel Alban anserghek avel kreffa negysydh y'n dhadhel yn kever an *Common Agricultural Policy* (Polisi Kemmyn an Ammeth).

Alex Salmond ha Nicola Sturgeon

**Henhwedlow Kernow
gans Pol Hodge
Tamara**

Yn termyn eus passyes yth esa diw vre.

An dhiw vre o bras ha bros, mes onan o bronn hag onan o karn.

An karn o henwys Karnleven ha warnodho y trigas kowr. An kowr ma o henwys Taw.

An vronn o henwys Bronnweneli ha warnedhi y trigas kowr aral. An kowr na o henwys Tavi.

Lemmyn pub myttin oll Taw ha Tavi a wrug metya rag omdowla. Mes nyns esa breusyas (stickler) ytho kyns pub fyt an dhew a shakyas leuv unn gans y gila ha garma warbarth, 'Gwari hweg yw gwari teg' kyns omdowla.

Lemmyn pell dhe'n dyghow war an

arvor neb le ogas dhe Logh yth esa gogo. Hag y'n ogo ma y trigas teylu a kravlostyon. Dell yw aswonmys kravlostyon a drig yn dann an dor ha nag yw da vyth oll gansa an golow.

Mes yn teylu ma yth esa myrgh, Tamara o hy hanow. Nyns o hi kepar ha kravlost dell yw usys. Yn le blew du avel bran yth esa dhe Damara blew hir ha krullyes ha melyn, mar velyn avel an howl. Hag ynwedh Tamara a garas an golow. Yth esa hi ow kara an hav hag ow kara an howspan. Gans hemma, Tamara a wre difuna orth bora ha kerdhes war an halow.

Mes kyns gasa an ogo dewl tas an gravlostyon a wrug ri gwaryans dh'y vyrrh.

Yn medh an tas,
'Yma edhom dehweles
rag my a vynn dha weles
kyns an nos, kyns howlsedhes.'

Ha pub dydh oll Tamara a wre gorthybi, 'Da lowr tasik ker.' Ha gans henna hi a wre mos dhe'n halow. Unn jydh Tamara a gerdhes pell dhe'n kledh war tu diw vre, onan o bronn hag onan o karn. Hi a glewas rogh hag ena bomm ha'n dor a grenas. Tamara a omgudhas adryv prysken hag y hwelas hi dew gowr.

'Gwari hweg yw gwari teg' a dheuth gans dew lev bras. An dhew gowr a shakyas leuv hag arta dalleth omdowla.

Lemmyn Tamara o kravlostes hardh hag y teuth hi adhyworth an brysken. Wosa pols Tamara a armas orth an dhew omdowler, 'Yew, myttin da dhy'hwai.'

Taw ha Tavi a wrug hedhi omdowla

hag y firas orth Tamara gans aga ganowow ygor... rag termyn hir.

‘Myttin da dhywgh hwi,’ yn medh Tamara, ‘Ow hanow yw Tamara. Piv owgh hwi?’

Wel, nevra ny wrug Taw ha Tavi gweles benyn mar deg. Da o gansa hy blew hir krullyes melyn ha da o gansa hy lev hweg ha hogen da gansa hy lost berr.

‘Ty, an kowr hir ha teg, pyth yw dha hanow?’ a wovynnas Tamara.

‘Tavi ov vy,’ yn medh Tavi.

Tamara a vinhwerthis ha trelya dhe’n kowr aral, ‘Ha ty, kowr bras ha teg, pyth yw dha hanow?’

‘... umm... err... Taw ov vy,’ yn medh Taw. Ha rag henna an dhew gowr a godhas yn kerensa gans Tamara.

‘Yw da lowr ragov vy gortos omma ha mires orthowgh hwi owth omdowla?’ a wovynnas an gravlostes teg.

‘Heb mar,’ yn medh Tavi.

‘Gwari hweg yw gwari teg’ yn medhons i ha Tamara a spenas oll an jydh ow mires orth Taw ha Tavi owth omdowla. Mes pan wrug an howl sedhi Tamara a berthas kov geryow hy thas,

‘Yma edhom dehweles

rag my a vynn dha weles

kyns an nos, kyns howlsedhes.’

Hi a bonyas tre skonya gylli. Tamara a dhrehedhas tre orth howlsedhes rag metya er bynn hy thas hi orth hy gortos.

Nessa jydh hi a sevis ha mos dhe vetya gans hy dew gar nowydh. Tamara a spenas oll an jydh na ow mires orth Taw ha Tavi owth omdowla

hag klappya gansa yn lowen. Mes orth dibwedh an jydh hi a leveris ‘Duw genowgh hwi’ hag yth eth hi tre.

Ha Tamara a wrug poran an keth pub dydh oll rag mis. Unn jydh hi a spenas oll an jydh gans Taw ha Tavi dell yw usys hag ena y hwelis hi bos an howl ow sedhi. Mes Tamara a ankovas geryow hy thas. An howl a omdreylyas rudh, ha’n komolennow a omdreylyas purpur ha gans henna an jorna a worfennis – nosweyth o.

Pell dhe’n dyghow tas Tamara eth yn mes. Yth esa own dhodho adro hy myrgh, ‘prag nag usi hi tre?’. Ev a hwilas an alsyow. Ev a hwilas an kosow. Hag ena ev eth dhe’n halow.

Wosa our, tas Tamara a vetyas er bynn Taw ha Tavi ha... Tamara. ‘Abarth Duw, osta jy da lowr omma?’ yn medh an tas. Ev a wodhfeu bos y vyrgh da lowr hag y hwovynnas orti, ‘Prag na wruss’ta jy mos tre kyns howlsedhes dell wruss’ta ambosa?’

Lemmyn nyns o Tamara pur gonnyk ha tont o hi, ‘Ogh tas, syns dha glapp. Nyns ov vy baban.’

An tas eth ha bos serrys.

Tamara a besyas, ‘Koth lowr ov vy gortos yn mes wosa howlsedhes.’

An tas eth ha bos fest serrys.

Tamara a besyas, ‘Ny wonn vy prag y hwre’ta ow gwitha vy tre gans dha rewlys gocki.’

An tas eth ha bos euthyk serrys. Tamara a besyas mes na wrug hy thas hy klewes. Ev o mar serrys ev a vollethas...

‘Sabina a wra sevel.

Penn ha korf ha pub esel,

Kig dhe dhowr – oll ‘vydh linyel.’

Tamara eth ha bos trist ha dalleth ola. An dagrow a resegas dhe wul pollow mayth esa hy dewdros, ena hy diwwar eth ha bos gover, hy diwvregth godhow, hy horf avon ha Tamara a veu gylllys.

Pell dhe'n est Tamara neb a veu trelyas dhe vos avon. Yma an bennfenten yn Kernow Gledh hag yn skon yth yw avon hag ena avon krullyes kepar ha blew Tamara hag ena yth yw heyl yn furv lost kepar Tamara.

Mes war an hal, Tavi o taw. Taw a bonyas aves hag omgudha adryv Karnleven.

Tavi a gews, 'Ogh syrra gwra hi dastreylya!'

Tas Tamara a worthybis, 'Ny allav vy... na allav vy.'

Ha Tavi a wovynnas orto rag gul devnydh a'y hudel arta hag y dreylya bos avon. Rag henna y dhowrow a wra omjunya gans dowrow y gerensa Tamara dhe gemyski bys vykken war an fordh dhe'n mor.

An Tas a ewnverhas ha...

'Sabina a wra sevel.

Penn ha korf ha pub esel,

Kig dhe dhowr – oll 'vydh linyel.'

Tavi eth ha bos trist ha dalleth ola. An dagrow a resegas dhe wul pollow mayth esa y dhewdros, ena y dhiwwar eth ha bos gover, y dhiwvregth godhow, y gorf avon ha Tavi a veu gylllys.

Tas Tamara o euthyk trist. Ev eth tre nevra dhe vos gwelys arta.

Pell dhe'n est yma avon bras ha down kepar ha Tavi a wra omjunya gans an avon o Tamara. Aga dowrow a gemmysk bys vykken war an fordh dhe'n mor.

Ytho hemm yw fatel o an *Tamar* hag an *Tavy* gwrys – gans aga dowrow ow kemyski bys vykken. Ynwedh an Tamar eth ha bos an or yntra Kernow ha Pow Sows.

Mes nyns yw an hwedhlow ma kowlwrys na hwath. Yth esa Taw owth omgudha adryv karn ha pan wrug ev mos yn mes yth esa ev war y honan. Tamara, y gerensa, a veu treyls bos avon. Tavi, y gar ha kespar omdowla, a veu treyls bos avon ynwedh. Tas Tamara o gylllys.

Taw a wandras oll adro Kernow ow hwilas rag kerensa ha rag omdowler aral. Mes nyns esa. Wosa gwandra adro rag unn vledhen hag unn jydh ev a vetyas er bynn gwragh. An wragh hag an kowr a glappyas ha'n dhew a wrug bargaen. An wragh a gul hudel dhe dreylya an kowr bos avon – gans dowrow ow kemyski gans dowrow an Tamara bys vykken war aga fordh dhe'n mor.

Rag y rann an kowr eth dhe Garnleven ha palas ha palas ha palas rag kavos oll an owr ynkleudhys ena. Wosa henna nyns o henna penn an karn leven namoy – fest garow o.

Hedhyw, yma an dhiw vre warbarth war Halfowwydh. Onan o leven ha rond – Bronnweneli hag an aral eth ha bos aswonns avel Karngarow.

Taw a ros dhe'n wragh oll an owr ha hi a wrug y gemeres. Ena an wragh a dhallethas garma,

'Govanown a wra sevel.

Penn ha korf ha pub esel,

Kig dhe dhowr – oll 'vydh linyel.'

Taw eth ha bos trist ha dalleth ola. An dagrow a resegas dhe wul pollow

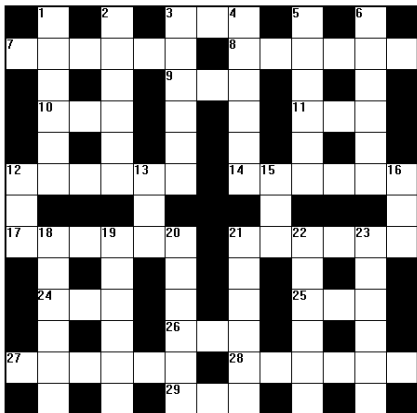
mayth esa y dhewdros, ena y dhiwwar eth ha bos gover, y dhiwvreggh godhow, y gorf avon ha Taw a veu gyllys.

Taw a veu treyls bos avon. Mes, yn trist Taw eth ha bos avon yn Pow Sows hag yn le frosa dhe'n mor an avon ma a fros dhe'n kledh war tu an Avon Havern – nevra dhe gemyski gans an dowrow Tamar.

Hedhyw yma an *Torridge* yn Dewnens. Yma an *Tavy* omjunys gans an *Tamar*. Ha'n Tamara, yn geryow Myghtern Athelstan yw an or yntra Kernow ha Pow Sows bys vykken ha bynari...

...mes henn yw hwedhel rag termyn aral.

**Krowseryow
gans Ray Edwards**

a-dreus:

3. An mis ma (3)
7. Dyw genes! (6)
8. (Froeth) parys dhe dhybri (6)

9. Maner (3)
10. Edhen a breydh (3)
11. *Yv dha (gwin)!* (3)
12. An nos ma (6)
14. Asper (6)
17. *Gwyt bos a-rag y'n ma na vi synsys koward* (OM 2156) (6)
21. Wor-tu hag (6)
24. Hanow avon (3)
25. *Tra: an* (3)
26. *Rolya, 3a person* (3)
27. Gorra dhe ves (6)
28. Best (6)
29. Hegar (3)

war-nans:

1. Settya dalghenn yn (6)
2. Nyns yw *leunhe* (6)
3. Rann isella an ganow (6)
4. Blasa (6)
5. *Dhe + hwi* (6)
6. Nyns yw *gwakhe* (6)
12. An seson ma (3)
13. Rann sygh an norvys (3)
15. An planet ma. (3)
16. Rann vedhel an korf (3)
18. Gweythor (6)
19. Daffar rag nija (5)
20. Pur lyb (6)
21. Ughelheans hag iselheans an lev (6)
22. Restrys (6)
23. *A + my* (3)

argemmy:
Gwerthji Kernewek

Keskewsel, 24 Plen an Varghas, Ryskammel, PL32 ☎ 01840 211725 (dyghtyer Jerri Jeffries):

www.keskewsel.com

Krowseryow

Gorthybow dhe'n krowseryow
Mis-Gortheren 2014

Nawbedrek

A yll'ta dismygi an ger a naw lytherenn? Py lies ger a moy es 3 lytherenn a yll'ta kavoes, res yw dhis devnydhyia pub lytherenn unnweyth yn pub ger ha res yw dhis devnydhyia an lytherenn yn kres an pedrek yn pub ger.

A	N	O
N	T	V
A	S	R

Gorthyp mis-Gortheren: **leveryans**

argemmy'n: Radyo an Gernewegva

Radyo an Gernewegva yw towlenn radyo yn Kernewek pub seythun; restrys yw gans Matthew Clarke ha dell leverir yth yw an gwella ilow ha kows

y'gan taves kernewek. Y hyllir goslowes orth:

www.anradvo.com

Dydh Resrudh 2014

Derivys diworth Pat Parry

Y'n vledhen eus passys, nownsek ahanen (eseli Kowethas an Yeth Kernewek yn agan mysk) a omvetyas mis Meurth rag 'Dydh a'n Yeth' yn chi Pat ha Gareth Parry. Dhe vyttin, ny a wrug gwariow yeth warbarth hag activitys yeth erel. Dhe hanterdeth ny a dhybrys krowst splann (peubonan a dhros neppyth dhe ranna). Dhe dhohajydh ny a wrug kerdh y'n powdir, ow kwsel Kernewek, heb mar!

Hevlena - nebes diwettha y'n vledhen - ny a wrados warbarth arta rag nessa 'dydh Resrudh' dy'Sadorn 2a mis Est - yn agan chi (po lowarth!) arta: Almora, Coach Lane, Resruth, TR15 2TP (10 - 4). Mar myn'ta dos - ha mars eus nebes Kernewek genes - mar pleg gwra kestava orth Pat (01209 215917 po

pat.parry33@btinternet.com).

Ty a vya fest wolkom.

Y fyth chons moy ragowgh dhe vetya gans kernewegoryon erel rak kwsel (ha goslowes orth) Kernewek. An Kylgh Kernewek a rester gorthugher dhe Wynlan Bosue yn Lanewa (St. Ewe) an 13ves mis Gwynngala (6 - 8). An kost a vya seyth peuns deg ha dew-ugens, mes 'tastyans gwin' yw komprehendyes. Mar myn'ta dos, gwra kestava orth:

info@learncornishdreckly.org.uk

Skeusennow a'n Jydh
Resrudh 2014 y'n glaw!

An Gannas 2014

Argemmynow:

Radyo an Gernewegva:

www.anradyo.com

Gwerthji Kernewek:

www.keskewsel.com

**Gwerthow Kesva ha
Kowethas:**

kowethas@hotmail.com

**An Gannas yw dyllys pub mis
gans Kowethas an Yeth
Kernewek. An Skrifennyas yw
Tim Hambly, 12 Stret an Duk,
Lannstefan Wartha, Kernow,
PL15 8HD ☎ 01566 773716:**

skrifennyas@btinternet.com

**Pennskriker An Gannas yw
Graham Sandercock hag yw
lowen dhe dhegimmeres
erthyglow ha skeusennow dhe vos
dyllys:**

grahamsandercock@blueyonder.co.uk

